

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Važno naznanilo.

Danes smo priložili položnice še vsem drugim cenjenim naročnikom, ki jih zadnjič niso dobili, ter prosimo vljudno, da čimprej vpošljejo naročnino. Kdor pa ni dobil položnice, je plačal naročnino že za naprej; kdor jo je pa dobil odveč, nam ni treba zameriti, naj jo odda sosedu ali prijatelju, da se tudi on naroči na Dol. Novice, katere bi ne smele manjkati v nobeni dolenski hiši. Če pa je kdo prejel položnico s seznamo zaostale naročnine in je že naročnino plačal, naj nam blagovoli pojasniti, ker pomote tudi pri nas niso izključene, najmanj v sedanjih vojnih časih.

Nekateri, ki znajo ceniti veliko važnost obstanka Dol. Novic in poznajo veliko draginjo papirja in vsega tiskarskega blaga, so nam velikodušno poslali člo preplačila, za kar jim izrečemo tem potom pristrčno zahvalo in prosimo in si želimo še več posnemovalcev. — Nadalje še moramo odgovarjati nekaterim pritoževalcem, češ, da je naročnik v vojski, da tedaj ne morejo poslati sedaj naročnine njihovi svojci. Tem prijazno povemo, da mi to dobro vemo. Toda, če je Vaš gospodar, ali oče, ali sin v vojski, ste Vi ves čas prejeli njegov list in ste tedaj dolžni list tudi plačati. Saj je ta Vaš ljubi vojniki, ki se bojuje in trpi za domovino, vendar vreden treh kronc, da Vi plačate za njega Dol. Novice in mu jih ohranite. Naravnost grdo pa je od nekaterih naročnikov, da nam pošljejo sedaj list nazaj, ko prosimo plačilo za njega in še zapišejo na naslov: „ne sprejememo več, je v vojski“. Pri takšnem nelepem ravnanju bodemo zaostalo naročnino iztirjali. — Prosimo še enkrat vse cenjene naročnike: **Ne odlašajte in blagovolite nam poslati takoj naročnino za nazaj in tudi za naprej! Priporočujte list vsepovsod, podpirajte ga z inserati in z dopisi!**

Snaženje in mazanje trt.

Na mladem in starem trtnem lesu prezimuje mnogo trtnih škodljivcev, bodisi živalskih ali rastlinskih.

Medtem ko prezimujejo živalski škodljivci, med njimi zlasti kiseljak ali kisli črvček, večinoma na starem lesu in sicer najraje pod odpokano trtno skorjo ali v svrznih votlinah, kjer najdejo kiseljakove bube ugodno skrivališče, prezimujejo rastlinski škodljivci, to so razne škodljive glivice, večinoma le na mladem enoletnem lesu, tedaj na mladikah. Med temi najdemo na mladikah zlasti zimske trose (seme) črnega paleža in plesnobe.

Da uničimo živalske in rastlinske škodljivce, ki prezimujejo na trti, imamo posebno dve sredstvi na razpolago in to je snaženje in mazanje trt.

Snaženje trt obstoji v tem, da staro odpokano skorjo na trti odrgnemo, za kar so najbolj pripravne posebne žične (dratene) krtače ali rokavice. Stare suhe čepe na trti odrežemo, jih poberejo in uničimo (sežgemo).

Po končani režnji odstranimo iz vinogradov vso rezino, nakar jo ali sežgemo ali ssekamo in kompostiramo.

Letos jo bo oddati vojaški oblasti, ki jo zmelje za krmo goveji živini, ker ima trtna rezina (mladike) precej redilnih snovi v sebi.

Nato namažemo vso trto, to je star in mlad les, s posebno tekočino, s katero zamorimo predvsem zimske trose (zimsko seme) raznih škodljivih glivic, pa tudi marsikateri živalski zarod.

Prejšnje čase smo mazali trte s sledečo tekočino: V 10 litrov vode smo raztopili 4 do 5 kg zelene ali železne galice (zelenega vitrijola) in smo nato previdno primešali še 10 dek žveplene kisline. S to tekočino skrbno pomazane trte so postale od tega kar sive in so tudi nekaj pozneje odganjale kot druge nenamazane trte.

To pa seveda ni za naše vremenske razmere nikaka napaka, temveč celo ugodnost, zaradi katere so na primer v nekaterih krajih na Belokranjskem trte redno vsako leto mazali, dasi to ravno ni potreba.

Zelo priporočljivo pa je, da namažemo trte vselej tedaj, če je bil prejšnje leto vinograd napaden od kake bolezni, na primer od črnega paleža ali pa od plesnobe.

Če so bile napadene trte od črnega paleža (črnih koz), ki napada zlasti rad kraljevino, potem je najbolje, da namažemo trte z zgoraj opisano tekočino. Če so pa bile napadene od plesnobe, potem pa je bolje, da se poslužimo kake žveplo vsebujoče snovi.

Kot taka se je posebno dobro obnesla žveplovoapnena brozga (Schwefelkalkbrühe), ki se pripravlja iz apna in žvepla, koje se skupaj kuha.

Žveplovo apneno brozgo so pričeli najprvo rabiti Nižjeavstrijci in sicer proti kodravosti trt, ki sem jo že l. 1914 natančno opisal v „Kmetovalcu“. To bolezen povzroča neka zelo majhna živalica iz vrste pršic, ki prezimuje na trtnih popkih (očesih) in napade trtne poganjke takoj, ko se prično razvijati. Napadeni poganjki postanejo nekam kosmati, zakrniijo in ne rastejo. Pri nas te bolezni menda še nimamo, dasi ni izključeno, da se že tudi pri nas tu pa tam nahaja, zlasti tam, kjer so naročali trte iz Nižjeavstrijskega. Pač pa imamo pri nas druge vrste pršico, ki vsako leto nekatere, navadno vedno iste trte napada. Listi takih trt dobijo na zgornji svoji strani nekake izbuhnine (mehurje), pod katerimi se na spodnji strani lista nahajajo kosmate, sive lise, v katerih pršica živi. Zaradi teh lis na spodnji strani lista jo mnogi zamenjavajo s peronosporo ali paležem, dasi ta ne dela tako kosmatih lis in nikdar ne izbuhnin na zgornji strani lista.

Proti vsem pršicam je mazanje trtnega lesa z žveplovo apneno brozgo izvrstno in prav zanesljivo sredstvo. Kakor se je pa dognalo, zamori to sredstvo tudi zimske trose (zimsko seme) mnogih, na mladem trtnem lesu prezimujočih glivic in to pred vsem trose trtne plesnobe ali oidija. Te trose je videti na trtnih mladikah kot sive pege in lise.

Ker je pri nas v nekaterih vinogradih lansko leto plesnoba trte jako močno napadla in veliko grozdja uničila, priporočam zlasti onim gospodarjem, ki so imeli mnogo plesnobe v svojih vinogradih, da si trte s tem sredstvom namažejo. Žveplovoapneno brozgo izdeluje in razpošilja tovarnar Franc Zmerzlikar v Nemškem Vagramu (Deutsch-Wagram) na Nižjem Avstrijskem in jo prodaja letos po 18 kron 100 kg. En liter te po žveplu močno dišeče tekočine se pomeša s tremi litri vode in se s pomočjo kakega čopiča ali krtačice ali okoli količa

ovite cunje s to tekočino po končani režnji vsa trta skrbno namaže. Seveda se to mora zgoditi prej, predno se prično trtni popki (očesa) razvijati.

S tem mazanjem se zatro zimski trosi na trtah in trte niso več tako plesnobi podvržene kot sicer. Vseeno pa moramo trte po letu tudi žveplati.

O tem, kakor tudi o nekem novem poletnem sredstvu proti plesnobi, prihodnjič. B. Skalicky.

Dopisi.

Iz Novega mesta. Krajevni odbor za nabiranje zlata in srebra v Novem mestu, ustanovljen vsled naročila visoke vlade po tukajšnji mestni občini, je to nabiranje končal v predpisani dobi, in o tem delovanju na višje mesto poročal. — Sedaj je pa gospod Fran Berlec, upokojeni žandarmerijski stražmešter in posestnik v Kandiji prejel vabilo z dne 28. febr. t. l. št. 6138, v katerem ga vodstvo vojne pomožne akcije „Gold gab ich für Eisen“ vabi, da imenovano nabiranje nadaljuje. — Naj sprejme toraj slavno občinstvo tem potom na znanje, da se zamore še vedno oddajati kakovo zlatnino ali srebrnino v visoki namen te pomožne akcije, in sicer g. Fran Berlecu, posestniku v Kandiji. — Na željo gosp. nabiratelja sprejema kakor poprej, tudi sedaj mestna hranilnica take darove, in jih bo oddajala imenovanemu gospodu v daljno izvršitev te plemenite naloge. Kdor bi ne utrpel, zlatnino ali srebrnino brezplačno darovati, se mu tudi vrednost kovine povrne.

Iz Žužemberka. V drugo se je oglasila smrt v naši šoli in si izbrala učiteljico g. Ivanko Pezdír. Umrla je na svojem domu v Novi vasi pri Viču in bila pokopana 12. t. m. na farnem pokopališču. Bolehala je že par let in uživala dvakrat začasen dopust. Pokojnica je bila zares učiteljica po poklicu, vzor prave krščanske učiteljice. Pač zasluži, da se spominjamo njenih velikih zaslug za šolo. V Žužemberku je poučevala okoli osem let in je žela ves čas ljubezen pri otrocih in odkrito spoštovanje pri stariših in vseh, ki so jo poznali. Kot učiteljica je imela lepe darove od narave. Njeni otroci-učenci so se veliko naučili. In krasna disciplina! Veselje je bilo stopiti v njen razred. Kako je ljubila šolo! Ko je bila doma na dopustu, je zbirala krog sebe otroke in jih poučevala. Sicer ni mogla prestat. Četudi močno slaba, je vendar prišla letošnje šolsko leto zopet v šolo in zdržala nad dva meseca. Vse je občudovalo njeno vstrajnost in pa skoro brezprimerno požrtvovalnost v težavni službi. Šele nazadnje, ko zares ni šlo, se je poslovila z jokajočim sreem od priljubljene ji šole. Kar zadeva sicer njeno življenje, mislim versko plat, ji ni mogel nihče očitati niti najmanjšega pogrška. Kar je učila v šoli z besedo, je potrdila v življenju. — Zvesto je služila svojemu poklicu, zvesta je ostala dekla Gospodova. Naj ji podeli dobrotni Bog za njeno požrtvovalno življenje večno plačilo!

Iz Adlešič 12. marca. Danes zjutraj okrog pol 5. čutili smo prav hud valovit, več sekund trajajoč potres. Prišel je menda od zahoda. Nekateri trdijo, da so slišali najprvo nekak šum, za tem kakor bi hudo zagrmelo in potem šele potres. Treslo se

je tako hudo, da so šklepetala vsa okna in vrata. Pa tudi potem še, ko je bil potres minul, čutili smo, da so se še parkrat vrata stresla. Tako hudega potresa pri nas še ni bilo od zagrebškega potresa sem, pa tudi takrat ni trajal tako dolgo, kakor današnji.

4. marca dobili smo uradno naznanilo, da je umrl 25. nov. 1914 v bolnici v Kelt-Sataraljanhely na Ogrskem naš črno-vojniški namestni rezervist 17. pešpolka Matija Vrebec iz Tribuč, posestnik četrte zemljišča, star 35 let. Bil je še samec in zapušča 2 sestri. Bil je v vsakem obziru prav pošten.

Iz Preloke pri Vinici. Na Kranjskem smo Belokranjci na najslabšem. No, odkar imamo železnico, smo precej na boljšem. Smo pa še v marsičem za drugimi Kranjci. Seveda, nekaj smo sami krivi, vsega pa gotovo ne. Revščina na Belokranjskem je še posledica bojev s Turki. Ker ima ta deželica dosti gorko podnebje, raste trta, ki pač tako bogato ne rodi kot prejšnja leta. Pred leti je bilo vina baje kot vode. Ker ni delavcev, se je mnogo vinogradov opustilo. Belokranjec potrebuje tedaj pomoči, da se približa drugim Kranjcem. Seveda, med vojsko je težko iskati oziroma deliti pomoč. Vendar se je sprožila pametna misel samosvoje pomoči. Sklenilo se je poskusiti z ranimi pridelki, posebno še s krompirjem. Italija, odkoder so pošiljali najbolj rane pridelke, je zaplankana za nas. Tudi naša solčna Goriška je uničena. Vipava pa tudi vsega ne more sama. Zato se je osnoval odbor, ki naj skrbi, da se poskusi i pri nas predvsem z zgodnjim krompirjem. Seveda bomo malo zadej za laškim oziroma goriškim, toda poskusimo vendar. Na čelu temu koristnemu stremljenju stoji g. okrajni glavar črnomeljski. V nedeljo, 5. t. m., je imel pri nas predavanje o tem predmetu. Ljudstvo ga je pazljivo poslušalo in posegalo tudi v razgovor. Od tu je šel na Vinico v isti namen. Pri nas smo za saditev zgodnjega krompirja, ker smo take sorte, da se grošev preveč ne branimo, če jih kdo nam ponuja. Samo naša pota, ta nam delajo preglavico. Slabših ne najdeš. Bog ne daj, da bi hotel, recimo ob deževnem vremenu, na Preloko s kakimi lakastimi čevlji in gumi-petami! Le pojdi, ampak en par templancev vzemi seboj, da se ž njimi oglasiš pri čevljarju. Koliko mora radi tega trpeti živina pa tudi ljudje! Zato mora pri nas imeti, ali vsaj moral bi, posestnik par dobrih volov, če hoče opraviti to, kar opravi drugje po Kranjskem en par volov ali krav. Da, taka so naša pota in pa naša težka zemlja. Da bi se to pač upoštevalo na merodajnem mestu. Ni delavcev ne živine, zato toliko trpljenja. Pa, dasi so težave, vendar hočemo poskusiti z zgodnjim krompirjem. Morda se le obnese. Velikih dobičkov itak ne maramo, ker po naših žilah teče poštna kri, vendar hočemo za poskušnjo ustreči Dunajčanom, ker Belokranjec je usmiljenega srca. Sedaj smo pri nas naročili nekaj nad 2000 kg krompirja za seme. Če se res obnese, bomo drugič še več. Kedar pa zapiska železnica mimo nas, takrat pa kar cele vagonc.

Iz Judenburga. Mogoče, da bi zanimalo čitatelje Dol. Novic zvedeti, kako se godi vpoklicanim k vojaški službi letnikov 1868 in 1869, ki se po večini nahajamo

v Judenburgu. Posebno veliko je tu Dolenjcev, ki smo došli 23. februarja dopoldan in pa pozno zvečer. Kaj neprijetno je bilo to, da smo morali v slabem vremenu nositi vojaške kovčke iz kolodvora v mesto, ki je oddaljeno do vojašnic pol ure. Mesto je od postaje dokaj na zvišeni planoti deloma v bregu ob cesti. Na prvi pogled spoznaš, da res diši po židovskem slogu; ulice so namreč ozke in strme in ne preveč snažne. Mesto je 738 m nad morso gladino, toraj višje nego Novo mesto za 520 m. To je primeroma visoko kakor Sv. Miklavž na Gorjancih. Mesto je obdano od hribovja, ki mora biti visoko do 1500 m. Po dolini se vije Mura, katera proizvaja dokaj električne energije za razsvetljavo in industrijo. Tudi mesto ima električno razsvetljavo. Vsled visoke planote je kaj oster zrak, ki ga sedaj še postruje mráz in sneg. Vsled ostrega zraka trpi moštvo na dihalih, ker ni vajeno takemu zraku; posledica tega so katarji, sploh vsakovrstna prehlajenja. Vojaštvo je nastanjeno v nekdanjem jezuitskem samostanu, po šolah in v to napravljanih barakah. V barakah se prav ugodno prebiva; so svetle, dovolj zračne in tudi primerno tople, ker v vsaki baraki se nahajajo po tri velike železne peči. Postelje je v vsaki baraki do 200, ki so opremljene s slamnicami, toplimi odejami, na zvišenih pričinah. Poleg barak so razne druge prietkline, kakor kuhinje, skladišča, kopališča, stranišča i. dr. Vse je kaj praktično urejeno če tudi le začasno. Skrbi se za največji red in snago, kar je povsem na mestu, da se ohrani higijena. Vsaki teden se mora moštvo od vsake stotnije v topli vodi skopati (to je tuš sistem), kar v resnici človeka pokrepča. Glede hrane se enako skrbi, da ni vedno enaka, ampak je po možnosti spremenljiva. Deli se topla jed po trikrat na dan v obilnih porcijah, da zadostuje skoro vsakemu.

Obenju se s starejšim moštvom kaj prijazno pri vežbanju kakor v prostem času. Radi tega mine posamezniku čim preje domotožje in se privadi vojaškemu življenju. Moštvo si kaj pridno prizadeva, da se izvežba vsaj v najvažnejših opravilih. Oni pa, ki so bili vojaki so oddeljeni posebej in se zase vežbajo, spozna se jih takoj, da preveva njihove mišice še vedno vojaški nagon, nastopajo v resnici kot pravi vojaki. Seveda, odporne moči ni več, kakor je bila v mladostnih letih. Opaža se pa pri vseh navdušenju do častnih zmag, če zastavijo v to najdražje: svoje življenje.

Ni se čuditi ako se je marsikateri skrbni gospodar težko ločil od svojih dragih, prepustivši neznan usodi gospodarstvo, sad svojega dolgoletnega truda. Ali z zatajevanjem se da vse prenesti, tako tudi to. Želeti bi bilo, da bi naše žene doma skrbno in marljivo oskrbovale gospodarstvo nadalje, da bi bile čednostne, skrbele za otroke, da bi jih ne okužila vojna mehkoživnost, kar se dogaja žalibože drugod. Možje, oziroma očetje, bodejo toliko lažje prenašali napore vojne službe, ako bodejo slišali le ugodna poročila od dragih domačih in si bodejo tudi prizadevali, da bodejo poleg zvestobe do svojih dragih tudi zvesti vladarju in mili naši domovini!

Cerkveno.

Njegova ekscelencija prevz. gospod knezonadškof dr. Franc Borgia Sedej bo dne 25. marca na praznik Marijinega oznanenja v kapiteljski cerkvi v Novem mestu ob pol 10. uri pridigoval in potem imel slovesno pontifikalno sv. mašo. Pred desetimi leti je bil na isti praznik posvečen v nadškofa in se takrat pač ni nadejal, da bo kot begunec med svojimi begunci-škofljani v stari, nekdanji Akvilejskemu patriarhu podrejeni kapiteljski cerkvi novomeški, obhajal svojo 10letnico. — Novomeški prošt je imel v Akvilejski baziliki kot ondotni arhidijakon svoj sedež tik patriarha na levi strani. — K tej izredni slovesnosti so vsi begunci v

Novem mestu in okolici prav vljudno povabljeni.

Konferencija Sodalitatis Ss. Cordis Jesu za novomeški dekanat bo dne 22. marca ob pol 11. uri dopoldne v proštiji.

Na praznik sv. Jožefa bo na Trški gori kakor običajno duhovno opravilo ob 10. uri dopoldne s pridigo in sv. mašo.

Postni čas. — Kadar so v starem veku ljudem žugali hudi in nevarni časi, tedaj so preroki, in v novejši dobi višji pastirji, napovedovali svojemu ljudstvu očitne molitve in post, naj bi s tem potolažili jezo božjo in odvrnili zaslužene šibe. V joku so služabniki božji vzdihovali in klicali milost božjo rekoč: „Prizanesi, Gospod, prizanesi svojemu ljudstvu in ne daj zasramovati svoje lastnine, da bi gospodarili nad njim njegovi sovražniki in nevarniki!“ — In Bog se je usmilil svojega ljudstva, če se je zares spokorilo in iz vsega sreča povrnilo k Njemu, ki je dobrotljiv in milostljiv, potrpežljiv in velikega usmiljenja, kakor sam govori: „Ljudje, spreobrnite se k meni iz vsega srca, s postom, jokom in žalovanjem, in povrnite se k Gospodu, svojemu Bogu! Glejte, jaz vam bom dal žita in vina, in boste nasičeni, in vas ne bom dajal nevernikom v zasramovanje!“

Kdo izmed nas plaho ne čaka in trepetaje ne vpraša: „Kaj bo neki iz vsega tega hudega vojnega vremena, ki se noče razvedriti in ki se še vedno znovega pripravlja od jutra do večera, od zore do mraka, da izlije in končno izprazni pogubne hudournike nad vsem svetom? Vskovrstne prekucije vró okrog nas in nam pretijo sovražne moči, ter nam žugajo podreti našo dušno in telesno srečo. Velike vojske so na nogah, kakršnih še zgodovina ne pomni, ki krvavo sekajo tudi naše hrabre očete, može in sinove in morijo nedolžne naše svojce. In podpihovanje je še vedno več, ki dražijo in šuntajo naše sovražnike zoper našo ljubo Avstrijo. Resnično, v silni nevarnosti smo, če se nas ne usmili Bog in nas On ne obvaruje pred mnogoštevilnim sovražnikom. —

Toda, kako nas pa hoče Bog varovati, če ljudje sami nočemo in ne iščemo njegove pomoči? Sveta vera med nami umira, krščanska ljubezen je izginila iz sveta, zaupanja ni več, ker ni zvestobe in pravice; goljufije, krvavih bojov in morije pa je toliko na svetu, da se zares Bogu usmili! — Kako hoče Bog z nami biti, če nočemo mi v miru živeti z Bogom ter ga ne samo nič ne ljubimo, ampak ga še clo žalimo? Da, še tako daleč smo prišli, da ga v največji sedanjí sili clo ne pripoznamo in ga v svoji zaslepljenosti tajimo, češ: saj ni Boga, sicer bi ne mogel gledati takšnih svetovnih grozodejstev, in bi ne mogel dopustiti, da se prelija v velikanških potokih nedolžna kri, s katero se napaja črna zemlja, in da tekó vroče solze po licu ljudstva zaradi storjenih krivic, ki se delajo narodom. Verjemite, vse to vpije zares od zemlje v nebo za maščevanje; a odgovarja nam pa sv. pismo: „Greh stori ljudstvo nesrečno!“

Zdi se nam potrebno, da vzdignejo vsi krščanski listi svoj glas ravno sedaj, ko se nam kažejo vedno hujši časi, ter kličejo liki mogočni trobenti: Sveti postni čas je zopet došel, že drugič v svetovni vojski, prišli so dnevi pokore, da prav spoznamo svoje krivice, poravnamo kar je krivega, se resnično poboljšamo, svete zakramente vredno prejmemo, in za svoje, pa tudi za grehe svojcev s postom, z molitvijo in miloščino po svoji najboljši moči zadostujemo. — Bodimo prepričani, da se bo obrnil usmiljeni Bog, ki je in ostane vekomaj eden in isti, zopet k nam, nam bode prizanesel ter nam podelil svoj blagoslov. Poslušajmo besede preroka Joela: „Kličite s trobento s Siona, napovedujte post; zberite starce, pripeljite otroke! — Tedaj se bode Bog vnel za svojo deželo in bo prizanesel svojemu ljudstvu.“ In te besede veljajo posebno za naše čase in za svete postne dni.

Kuge, lakote in vojske, reši nas Gospod! — tako moramo po vsej pravici dandanes klicati, posebno gledé kuge, izvirajoče od nenravnosti in nesramnega življenja. Vedno več pritožb prihaja od vseh strani o velikanski lahkomisljenosti in propalosti, ki vlada že po več krajih naše ljube katoliške domovine. Kam pridemo? Kje je strah pred Bogom, pred pravičnim Sodnikom? — Ne šali se, posebno ti, cvetoča mladina, da ne bodeš točila prezgodaj in zaman grenkih solz v obupnosti!

Domače in tuje novice.

General pehote Svetozar Borojevič pl. Bojna je dobil ponovno najvišje pohvalno priznanje.

Umril je 14. sušca ob 9. uri zjutraj v bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji č. g. Janez Pelc, župnik v pokoju. Pokojnik je bil rojen v Ribnici 3. maja leta 1866. V mašnika je bil posvečen 21. julija l. 1889. Služboval je v raznih župnijah kot kaplan, nazadnje pa kot župnik v Hinjah. Pred dobrim pol letom ga je neozdravljiva bolezen prisilila stopiti v stalni pokoj, nakar se je bil naselil v Moravi na Kočevskem. Nazadnje je iskal pomoči in zaželjenega zdravja v kandijski bolnišnici, odkoder je Bogu dopadlo poklicati ga v boljše življenje. — Pogreb v četrtek popoldne ob 3. uri na šmihelsko pokopališče je bil častljiv. Nad 20 svetnih in samostanskih prečč. gospodov sobratov, tudi iz bližnje okolice, na čelu jim milostljivi g. prošt dr. Seb. Elbert z mitro, in več drugih udeležencev, sorodnikov in prijateljev, je spremlilo pokojnega gospoda župnika k zadnjemu počitku. Ob krsti pred bolnišnico in ob odprtem grobu se je pa pevski zbor, obstoječ iz prečč. duhovščine in dveh svetnih gospodov s pretresljivim in preciznim odpetjem žalostink kaj ganljivo poslovil od ljubljenega pokojnika. Bodi blagemu rajniku ohranjen pobožen spomin!

Lavor za naše junake. Novomeško mestno županstvo je nabralo pri novomeških prebivalcih in izročilo potom tukajšnega c. kr. okrajnega glavarstva, v to svrhu ustanovljeni akciji na Dunaju K 251, katere so blagovolili darovati sledeči p. n. gg.: à 10 K: J. Bergmann, F. pl. Garzarolli, K. Grebenc, Brata Kobe, A. Pauser, A. pl. Pöll, V. bar. Rechbach, dr. K. Slanc in dr. V. Žitek; à K 6: dr. S. Elbert, J. Košir, J. Picik, K. Pleiweiss in A. Vojska; à K 5: dr. J. Globevnik, dr. Gregorin, J. Hanuš, U. Horvat, J. Krajec nasl., A. Ravnikar, A. Reitz in A. Windischer; à K 4: D. Andrijanič, E. Aph, K. Franz, M. Mramor, Th. Opitz in B. Vojska; à K 3: O. Bajer, J. Hastreiter, L. Lončar, J. Mihelič, A. Oblak, K. Pleyer, F. Povše, K. Rosmann, dr. J. Schegula, dr. J. Vaupotič, A. Vodnik, J. Windischer in A. Žlogar; à K 2: K. Barborič, F. Božič, J. Bučar, R. Dolenc, I. Ferlič, I. Koklič, J. Matko, A. Müller, Š. Ogrine, J. Pauerič, dr. A. Rogina, E. Toporiš, F. Zwitter, A. Tuček in J. Virant.

Koncipist pri c. kr. finančni prokuraturi v Ljubljani je postal koncipijent g. dr. Justus Garzarolli pl. Thurnlack.

Umril je v Ljubljani po daljši bolezní vpokojeni c. kr. generalni štabni zdravnik dr. Anton Stare. Rajnik je bil zelo ljubezujiv zdravnik, spoštovan v vseh krogih, a posebno je bil priljubljen med ljubljanskimi reveži, ki jih je imel zelo rad, a oni tudi njega. Bil je najpopularnejši zdravnik v Ljubljani. Reveže je rad zdravil, nikdar ni zahteval od njih plačila, marveč znani so nam mnogi revni bolniki, ki jih je rajnik ne le zdravil zastonj, marveč tudi še gmotno podpiral in jim tudi sam plačeval zdravila. Rajni dr. Anton Stare je umrl 14. t. m. ob 10. uri zvečer, pogreb je bil v petek 17. t. m. ob 4. uri popoldne z Dunajske ceste št. 15. Bog mu plačaj vsa njegova obila dobra dela!

Izkaznice za sladkor. Vsled razglasa c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 8. marca 1916 o ureditvi prometa z neobdačenim sladkorjem se upeljejo izkaznice za sladkor z dnem 19. marca t. l. na vsem Kranjskem. Dobival se bode tedaj sladkor po prodajalnicih samo proti veljavni izkaznici, ki se glasi za dobo štirih tednov. Delež za štiritedensko prodajno dobo se določa na **1 kg za eno osebo in za štiri tedne**. Izkaznice se izdajajo uradno. Glase se na 1 kg sladkorja in imajo osem odrezkov po eno osminko kilograma sladkorja. Izkaznice za sladkor pa se smejo dati samo osebam, ki se v njihovem gospodarstvu ne nahaja več kakor dva in pol kilograma sladkorja za vsako oskrbovano osebo, kar bode moral dotičnik pismeno potrditi. Osebe ki imajo pa v svojem gospodinjstvu več kakor 2½ kg sladkorja, dobé pravico do izkaznic šele tedaj, ko se njihova zaloga zmanjša pod množino 2½ kg. Zamolčane zaloge sladkorja zapadejo v prid državi. — Prodajalci, trgovci morajo izkaznice kupovalcev za sladkor, oziroma njih odrezke dobro shraniti ter jih oddati pol. okrajnim oblastvam. Krčmarji, gostilničarji in kavarnarji, potem peki, slašičičarji, kolačarji, mandoletarji in medarji smejo dobivati sladkor samo proti prejemnicam, ki jih izda pol. okrajno oblastvo. Te prejemnice se izdajajo samo za take množine sladkorja, ki odgovarjajo potrebsčini za največ osem tednov, kar se dokaže in razvidi iz poslovnih knjig, faktur itd. To morajo trgovci tudi s pismeno izjavo potrditi. Da se olajša trgovcem nakupovanje, se sme izdati tudi več prejemnic, ki se glase na dele priznane cele množine.

Sladkor. V Novem mestu so se začele izdajati izkaznice za sladkor pri mestnem županstvu včeraj, v četrtek, dopoldne:

od 9. do 10. ure za hiš. št. od	1	do	30
„ 10. „ 11. „ „ „ „ „	31	„	60
„ 11. „ 12. „ „ „ „ „	61	„	90

Popoldne pa:

od 2. do 3. ure za hiš. št. od	91	do	120
„ 3. „ 4. „ „ „ „ „	121	„	150

V petek, to je danes 17. marca, dopoldne:

od 9. do 10. ure za hiš. št. od	151	do	180
„ 10. „ 11. „ „ „ „ „	181	„	210
„ 11. „ 12. „ „ „ „ „	211	„	240

Popoldne pa:

od 2. do 3. ure za hiš. št. od	241	do	270
„ 3. „ 4. „ „ „ „ „	271	„	300

Zgodovinski spomenik 17. pešpolka v Ljubljani. O tem nam je pisal vrl vojak v zadnji številki iz Judenburga. K temu spisu tudi mi pristavimo po Slovincu sledečo opombo: Naše mnenje je, da se naj še počaka sedaj s spomeniki. Slovence je že poročal, da se namerava v Ljubljani postaviti po vojski velik spomenik slovenskemu junaštvu in zvestobi do Avstrije, zato naj bi se za sedaj s posameznimi načrti še počakalo.

Predsednikom „Ljudske posojilnice“ v Ljubljani je bil izvoljen namesto pokojnega poslanca Fr. Povšeta gospod Ivan Polak, industrijec v Ljubljani. V odbor je prišel g. Rajko Marenčič, veletržec in posestnik v Kranju.

Gasilno društvo v Prečni sporoča, da mu je v poravnavo delnega društvenega dolga naklonil veleslavni deželni odbor v Ljubljani lepo svoto 1978 kron in 89 vin. Za ta velikodušen dar izreka omenjeno gasilno društvo veleslavnemu deželnemu odboru tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo.

Potres smo dobro čutili v nedeljo 12. sušca ob pol 5. uri zjutraj v Novem mestu in okolici. Pravega navadnega sunka sicer ni bilo, pač pa nekoliko bobnenja in potem pa močno guganje, podobno valoviti vožnji na morju, ki je trajalo deset do dvanajst sekund. Smer je bila od zahoda na izhod. — Drugi so zopet čutili že predpolnočno močan potresni sunek in sicer okoli pol 11. ure in okoli 12. ure.

Umril je v Mali Ševnici pri Trebnjem dne 12. marca ob 6. uri zvečer v častni starosti 83 let posestnik Janez Bizjak. Naj počiva v miru!

Čebelarjem naznanja Slovensko čebelarstvo v Ljubljani, da dobi svoječasno vsak čebelar toliko neodvisnega sladkorja, kolikor ga je naročil.

Vagon ječmena za setev pride prihodne dni v Novomesto, kakor nam naznanja mestno županstvo v Rudolfovem. Posestniki, ki nameravajo ječmen zares sedaj v spomladi sejati, naj naznanijo svojo potrebo množino mestnemu županstvu.

Premog. Vsled zopetne oddaje živine in konj bode nastalo gotovo občutno pomanjkanje prevozne živine in vsled tega tudi potrebnega kuriva (drv). Da se temu pravočasno odpomore, bo mestno županstvo redno preskrbovalo tukajšnje prebivalstvo z dobrim premogom v kosih, ako se bo za redno dobavljanje premoga zglasilo zadostno število odjemalcev. Mestno županstvo zatorej pozivlje vse taiste, ki bi hoteli biti preskrbljeni redno in z dobrim premogom, da se zglasijo v predzaznambo pri mestnem uradu — med uradnimi urami — do 21. t. m. Cene premoga so: za 100 do 500 kg po 2-50 K, od 500 do 1000 kg po 2-40 K, nad 1000 kg po 2-30 K. Premog se dobi v hiši gospoda Karl Grma na glavnem trgu, kjer bo zaloga. Kdor bi pa vzel pol vagona (5000 kg) in več, se pa pripelje premog do hiše (meterski stot po 2-20 K), ravno tako se postavi vsakemu brezplačno premog do hiše kdor ga vzame 2000 kg.

Pozor na potne legitimacije! Vzlic mnogim kaznim se vedno še ponavljajo slučajji, da ljudje potujejo ali brez legitimacij ali pa s starimi, neveljavnimi. Z ozirom na to se še vnovič opozarja, da morajo imeti potne legitimacije tudi oni potovalci, ki potujejo z vozom, s kolesom, avtomobilom in peš. Prestopki se vedno bolj ostro kaznujejo.

Vinski tatovi v Trški gori. Dne 7. t. m. ponoči, t. j. na pustni večer, so neznan tatovi kradli vino pri dveh posestnikih ter povzročili poskusne vlome v osmih zidanicah. Zacetek tatvine je bil z vlomom in sicer pri gospodarjih: Paul Anton iz Ločne, dr. Seb. Elbert, prošt v Rudolfovem, Murgelj Janez iz Kamenc, Rajer Anton, Ždinjavas, Globelnik Anton, Bršlin, Novak Anton iz Jablane. Vino so pokradli in deloma po tleh istočili pri Ant. Kostrevcu iz Bučne vasi ter Jan. Vrček iz Potočne vasi. Za likof so si privoščili pri Mih. Kopletku v Trški gori pa tri lepo rejene kokoši. Sumniči se, da so bili ti tatovi še prav mladi zlikovci, ki se še le učijo tatovske obrti. Želeti je, da pridejo kmalu do zasluženih kazni.

Svarilo pred nakupom vojaške oprave. Pred nakupom vojaške oprave, zlasti obuval, se najresneje svari. Ne glede na to, da kupci, ako se take protizakonite prodaje dogajajo ali bi se pa celo morda v večjem obsegu dogodile, niso le sokrivi oškodovani državnega zaklada in ogrožitve pripravljenosti čet, se iste tudi lahko zasleduje radi prestopka po § 476 k. z.

Nesreče. Šestletni Janez Peterle, posestnika sin na Cikavi, se je zanimal za umetnost pri slamoreznici. Slamoreznica, ki ne pozna šale, mu je pa odrezala palec in kazalec desne roke. — Anton Zagore, kovaški vajenec v Kandiji, je z lučjo v roki iskal petroleja. Medtem se je pa petrolej vnel in razpočil ter dečka opeknel na vratu. — Janez Majer, mlinarski pomočnik v Budganji vasi pri Žužemberku, se je igral z dinamitno toko. Ko se je razpočila mu je pa raztrgala štiri prste leve roke in ga še na desni roki precej oškropila. Navedeni ponesrečenci se zdravijo v kandijski bolnišnici.

Nesreča nikoli ne miruje. Pretečeno soboto ob 4. uri popoldne sta šla iz Trške gorice proti Jablani po državni cesti. Janez Hrastar iz Jablane star 55 let in Ivana Novak. Od zadej pa prideta dva voza. Prvemu vozu sta se oba umaknila; toda drugemu vozu pa se Janez Hrastar ni umaknil in ga je prijela vaga in ga potegnula pod voz, vsled česar je dobil težke

poškodbe tako, da je izdihnil že v nedeljo svojo dušo. Na pomoč so prihтели nesrečnemu č. g. kaplan iz Mirnepeči s sveto popotnico in je še toraj popolnoma prejel sv. zakramente. V torek je bil ob 7. uri pogreb, katerega se je udeležilo veliko ljudstva. Dober mož je zapustil ženo in tri hčere. Počivaj v miru, blagi Janez!

Izdelovanje žganja za žganjarne je Nemčija za nekaj časa prepovedala vsled velike uporabe špirita za vojaške in industrijske namene. Prepovedala pa ni izdelovanje žganja za bolnišnice in za vojne namene.

Nov denar. V listih se čita, da se kuje na Dunaju nov denar. Krone bodo drugačne od sedanjih. Novi 20 vinarski kosi bodo iz železa, 10 vinarski pa iz novega srebra. Zlat denar bo nosil na eni strani novi mali grb.

Posnemanje častniških uniform pri otrocih prepovedano. Ker je oblačenje malih dečkov v obleke, ki so popolnoma ponarejene častniških uniformam, v stanu žaliti ugled častnika, in je zlasti popolnoma nedopustno, da se nosi zlatemu častniškemu portreju podoben obesek na sablji in častniške znake, je c. kr. ministrstvo notranjih zadev to razvado splošno prepovedalo. Prestopki te prepovedi bodo kaznovani po določbah cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, z globo do 200 K ali z zaporom do 14 dni.

Napad v gozdu in uboj. Stari Repina, podomače Tesak iz Dvora pri Šmartnem iz okraja Litijske je prodal na semnju v Radohovi vasi vola in kupil kravo. Ko se je vračal domov, ga napade v gozdu neki lopov in drugi dan so našli starčka ubitega v grmovju, nekoliko stran od ceste. Morilec mu je vzel 170 kron, preostanek pri volovski prodaji. Orožniki pridno zasledujejo hudobneža, da pride čimprej v roke pravice.

Proti brezimnim inseratom. Opazilo se je, da so v raznih perijodičnih listih večkrat inserati, v katerih se ponujajo in iščejo dnevne potrebsčine, ne da bi bilo znano ime tvrdke in stanovališča inserenta. Ker ni izključeno, da se za takimi brezimnimi inserati skrivajo tendence navijanja cen, se bode proti njim postopalo tiskovno policijsko.

Po nedolžnem obsojen na 30 let. „Corriere della Sera“ poroča, da je obsojila genovska porota leta 1896 Rumuna Corsanegro v 30 letni zapor, ker je baje umoril neko Ano Maggiolo. Obsojenec je zatrjeval svojo nedolžnost. Neko brezimno naznanilo, došlo leta 1909., ki navaja ime pravega morilca, so šele zdaj pričeli upoštevati in se je razpisala nova razprava.

Odpad od vere. Iz rimsko-katoliške cerkve je izstopil Maks Murko, rojen v Šmartnu pri Celovcu, učenec v šestem razredu na realni gimnaziji v Celovcu.

Iz ruskega ujetništva. Matij Cecilija Bukovec iz Ljubna št. 55, je prejela šele čez 12 mesecev, to je okoli Božiča, od svojega sina Jožefa Bukovec pismo, ki je bilo oddano dne 19. februarja 1915. Sporoča jej, da je bil štiri mesece bolan, ker se je prehladil. Bivali so v eni slabi sobi po zimi 1914 dalje z dvema slovenskima tovarišema in sicer s Hrvatom p. p. (Grilček) in iz Vine vasi s kadetom. Njegov naslov je: Štancija Krušenaja Vladikavkazkoj žel. dorogu Caricujnskoj vetvi. Ekonomija Ivana Kalinoviča Omelčenko. — Druga dva tovariša se pa dozda še nista nič zglasila. Le po Bukoveči dopisnici so njihuni domači izvedeli, da sta v ujetništvu. Torej upajte tudi drugi!

Centralo za tečna krmila je ustanovil deželni odbor kranjski, da na ta način odpomore pretečemu pomanjkanju krmil za živino v deželi. Centrala ima svojo pisarno v hiši Kmetijske družbe v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. Na Vrhniki je vzel deželni odbor v zakup del tovarne, kjer bode pripravljali različne vrste tečnih krmil. Krmila se bodo prodajala po lastni ceni, ker hoče deželni odbor s tem kar mogoče nadomestiti ogromno

pomanjkanje žita in sena ter odvrniti nevarnost stradanja domače živine. Dobivala se bodo krmila v prvi vrsti za molzno živino, teleta in prašiče. Živinorejci naj se pridno poslužujejo te dobrodnele naprave. V vseh tozadevnih vprašanjih, naj se interesi obrnejo naravnost na pisarno omenjene centrale.

Nečloveštvo! V Lvovu je umorila delavka Viktorija Budzinska na strašen način 35 dojenčkov, ki jih je imela v reji. Morilko so zaprli.

Raznotero.

Drač. Avstrijci so osvojili od Italijanov zasedeno in utrjeno pristanišče Drač, ki je najbolj važno pristanišče severne Albanije. Drač, albansko Durz, italijansko Durazzo, šteje 9000 prebivalcev, ki so večinoma mohamedanci; katolikov je zelo malo, še manj pa pravoslavni in židovi. Katoliki imajo svojo lastno župnijo s samostanom in zelo lepo cerkvijo. Tudi pravoslavni imajo župnijo in šolo. Kraj je pa nezdrav, ker tam razsaja navadno mrzlica. — Že stari Grki so znali ceniti važnost tega pristanišča; ustanovili so namreč leta 625 pred Kr. naselbino, katero so Grki imenovali Epidamnos in ki se je hitro razvila v obljudeno mesto. Leta 229 pred Kr. pa je prišla ta grška naselbina v roke Rimljanov, kateri so jo prekrstili in nazivali Dyrrhachium, ker je njeno grško ime pomenjalo v latinskem jeziku: škoda, nesrečo. Česar so se Rimljani bali, to je zdaj doletelo njih potomce Italijane, namreč precejšnja nezgoda in škoda.

Novi Kruppovi topovi. Nek mehanik, ki je bil zaposlen več mesecev v Kruppovih tovarnah pripoveduje v listu „Daily Express“ čudovite stvari o Kruppovih obratih sploh, posebno pa o novih topovih, ki bodo strašno orožje. Na minuto bodo oddajali po 650 strelcev! Uporabili jih bodo ob Suezu in na zapadnem bojišču.

Ruski topovi v skupnem grobu. Krakovski „Czas“ poroča, da so izkopali Rusi ob priliki nenadnega umikanja iz trdnjave Ivangorod v neki bližnji občini velikanski skupen grob, na katerega so postavili mnogo križev. Na teh križih so bila napisana imena vojakov, pokopanih v tem grobu. Pred kratkim pa je bil ta skupen grob na povelje našega vojnega vodstva preiskan. Ob tej priliki so dognali, da so Rusi zakopali v ta grob 14 topov velikega kalibra.

Varstvo mladine. Generalni poveljnik v Monakovem je izdal važne odredbe: Mladini pod 17. letom se ne sme prodajati nobenega tobaka, najmanj pa cigarete. Kajenje mladine po ulici je pod kaznijo prepovedano. Tudi v gostilno po 9. uri zvečer ne sme mladina pod 17. letom, tudi v spremstvu odrastlih ne. Še manj pa sme mladina pod 17. letom v kinematograf, ako ni izrečno določeno, da je predstava za mladino primerna. Odlok pravi: Pred blagom naše mladine morajo pasti vsi drugi oziri. Listi pišejo, da bodo teh odredb posebno veselili stariši in vzgojitelji. Ta odločni generalni poveljnik pa je šel še dalje. Nastopil je proti umazani literaturi in prav nadrobno naštel, katerih knjig, brošur in slik mladina ne sme videti v izložbah, kaj šele dobiti v roke. Tudi plakate za kinematograf je vzel pod strogo vojaško oko. Slik plakati ne smejo prinašati, ampak samo tiskani vspored. Dovoljeni so umetniški plakati.

Za mirovno konferenco nevtralcev. Člani skrajne levice so v obel zbornicah predlagali, da naj zbornica pozove vlado, da naj razmišlja o možnosti, ali bi se po iniciativi treh severnih držav ali Švedske same dalo sklicati mirovno konferenco vseh nevtralnih držav. Prva zbornica je predlog odklonila; voditelj konservativcev je odgovoril, da bi taka konferenca prej škodila kakor koristila in bi željo vseh Švedov po skorajšnjem miru, za katerega naj bi posebno Švedska pomagala, spravila v nevarnost ali pa celo onemogočila.

Kdaj bo konec sedanje vojske? Na Dunaju in v njega okolici krožijo zadnje dni letaki, ki oznanjajo konec vojske. Prerokovanja — baje izvirajo od zvezdogleda Karola Zanolovskya — so precej nejasna in se glasé: 1) Konec vojske in sklep miru 17. avgusta 1916. 2) Leto 1917 rodi novo zvezo treh cesarjev, ki bodo nedotakljiva svetovna sila. 3) Zmagovalci bodo trije cesarji in trije kralji. Nastaneta dve novi kraljestvi, dočim nek narod popolnoma izgine s površja. Evropa se razdvoji v dva tabora. Malim državam zasije nova srečna doba. Mir se 170 let ne bo kalil. 4) Spominsko pomembni dnevi sedanje vojne bodo: 19. januar, 9. februar, 12. in 26. marec, 5. april, 5. in 16. junij, 12. in 27. maj, 4. julij in 17. avgust, ko se položi orožje. Dne 10. julija je pričakovati velike pomorske bitke. Tak je uspeh natančnih, sedemmesečnih astroloških preračunanj. Zasledujte dogodke in primerjajte jih z navedenimi podatki. (Po „Slovenca“).

Prošnja za mir. Iz Petrograda poročajo, da sta po zopetni osvojitvi Lvova po združenih četah osrednjih velesil Maklakov in Sezeglovitov v spomenici prosila carja, naj sklene mir z osrednjima velesilama.

Glas miru. V listu „Novoe Vremja“ objavlja Menčikov političen članek, ki se konča z besedami: „Evropska vojska se očividno bliža svojemu koncu.“

Konec vojne bo mesca avgusta. V marcu pretresejo Evropo novi dogodki, ki bodo morda povzročili prenehanje bojev. Tako prerokuje zopet znana pariška vedeževalka Thebes.

Vojni pregled.

Nemčija je napovedala Portugalski vojno in je nemški poslanik v Lizboni zahteval potne liste. Tudi Portugalskemu poslaniku je nemška vlada vročila v Berlinu potne liste. —

Dunaj, 14. marca. (K. u.) Ker je nastopilo vojno stanje med nemško državo in Portugalsko, se je naročilo c. in kr. poslaniku v Lizboni, naj zahteva od republike Portugalske svoje potne listine in naj zapusti z osobjem poslanštva deželo. Tukajšnjemu portugalskemu poslovodju se dostavi istočasno potni listi.

Dunaj, 15. marca. (K. u.) Uradno se razglašajo: Italijani nadaljujejo napade na bojni črti ob Soči. Ljuto so se borili včeraj popoldne na višini pri Podgori. Naše čete so vrgle tu mestoma napredujočega sovražnika v ročnem metazu. Ravnotako ni uspel sovražni nočni napad po večurni topniški pripravi proti prostoru južnozahodno od Sv. Martina. Pred tem krajem leži še iz bojev prejšnjih dni nad 1000 sovražnih mrličev. Na več mestih primorske bojne črte živahni topniški in boji z minami. Živahno je streljal sovražnik v koroškem obmejnem ozemlju na naš odsek Bela, v Tirolah pa na prostor Col di Lana. Laški metalci so metalci bombe na Trst, ne da bi bili povzročili škodo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Doneski k vremenoslovju Bele Krajine.

IV.

Kake zime smo imeli v zadnjih 29. letih v Beli Krajini, zlasti v adleški župniji.

J. Šašelj. (Dalje.)

L. 1912. Januarja smo imeli precej ugodno vreme. V prvi in zadnji tretjini meseca smo imeli večinoma lepe in gorke dni, v drugi tretjini pa precej hudo zimo, toda skoraj brez snega. V noči od 16. do 17. je zapal prvi sneg od spomladi leta 1911. sem, ker ni ne v jeseni prej, ne po zimi do tega dne snežilo. Ta sneg pa je do 24. popolnoma izginil. Tudi v noči od 27. do 28. ga je malo palo. Tudi februar je bil s prav malimi izjemami izredno lep, večinoma prav gorak in nenavadno

ugoden. Bil je bolj podoben marcu ali aprilu, kakor februarju. Večkrat imamo še celo maja grje vreme. Toplomer je bil ves mesec zjutraj ob 7. samo 6 dni pod ničlo in to prvi teden, ko smo imeli nekaj zime. Druge dni pa je bilo prav toplo. Imeli smo večkrat po 8 do 10 C toplote zjutraj, popoldan pa po 12 in še več. Včasih je bilo popoldan kar vroče, kakor o kresu. Od 3. do 10. smo imeli sicer nekaj snega, pa le malo. Vsled nenavadne gorkote vzbudila se je rano tudi narava. 13. smo vidili že metulje citrončke. Tudi različne cvetlice so že cvetele, kakor marjetice, zvončki, trobentice, teloh in jeternik in to že sredi meseca. V drugi polovici pa spomladanski žafran, lapuh, vijolice i. dr. Koncem meseca pa je bil močno razvit in že nekoliko zelen bezeg, močno napeto popje sta imela tudi črešnja in gaber. Ljudje so pridno delali po vinogradih. Nekateri so ta mesec že obrezali in trta je kmalu po režnji že zamakala ali solzila. Nekateri so tudi že stavili po vinogradih, drugi orali po njivah in sejali korenje. Tudi nekatere tice-selilke so se že vrstile k nam proti koncu meseca, kakor škorci, pastaričice in divji golobi. Tudi marec je bil po večini prav lep, nenavadno topel in ugoden, pa tudi precej moker, ker je večkrat deževalo, kakih 10 dni. Večkrat smo imeli prav krasne, solnčne in tople dni. Posebno vroče dni smo imeli koncem meseca od 26. do 31. Ker smo imeli tako ugodno zimo in je bil posebno marec prav gorak, bila je vegetacija v marcu za kake tri tedne pred drugimi leti. 12. so cvetele že breskve v Mali Plešivici in mirabele na Preložniku. 23. dróbnice (cibore) in bélice (slive), zelen je bil že gaber. 25. so cvetele že mudače, črešnje in rane hruške, 31. pa slive (češplje). Tudi lipa je bila že precej zelena in orehi že močno razviti. Celó trta je imela že napeto popje, posebno še izabela in untus. V drugi polovici jih je tudi že več posadilo krompir. Na župniškem vrtu smo imeli že salato za jed. April pa je bil z malimi izjemami prav grd, večinoma hladen, ker je držala navadno burja, in tudi prav moker, ker je obilo deževalo. Že začel je prav slabo. 1. in 2. smo imeli prav grdo, mrzlo in deževno vreme. 4. in 5. je bil toplomer zjutraj na ničli. Imeli smo led na vodi. Mraz je posmodil orehe, bélice (slive) in dróbnice (cibore). Od 5. do 9. smo imeli pet prav krasnih dni. Vsled vročine teh dni je skoraj vse drevje ozelenelo in se tudi sadje ranjih vrst razcvetelo, kar ga ni bilo že prej v cvetju. 9. po noči pa je nastal okrog 11. ure silen vihar z burjo, ki je napravil precej škode po strehah, ki jih je razkril, in začelo je snežiti in je snežilo do 7. ure zjutraj 10. aprila. 12. pa je dopoldne deževalo, popoldne pa par ur hudo snežilo. Zvečer pa se je ujasnilo in 13. smo imeli hud mraz, ki je posmodil vse sadje, kar ga je že cvetelo, posebno še slive, ki so prav lepo cvetele in obetale obilo sadu, in mudače, pa tudi trtje, ki je bilo že precej odgnalo, ker je bilo vse vsled dežja in snega mokro. — Toplomer je kazal 1 C pod ničlo. Tako mrzlo ni bilo prej od 18. februarja. 14. pa smo imeli zopet poldrugo stopinjo mraza. Mraz je poparil nekoliko celo listje ali perje po nekaterem sadnem drevju in drugem, n. pr. po hruškah, lipah, mladih hrastih i. dr. Potem pa smo imeli do konca meseca večinoma prav grdo vreme, skoraj zmirom oblačno in prav hladno, ker je več dni hudo burja vlekla in je obilo deževalo. Ljudje niso mogli skoraj ves mesec nič zunaj delati. Mraz 13. in 14. naredil je tudi po drugih krajih in ne samo v Beli Krajini in po Dolenjskem, silno škodo, kakor so pisali časopisi. V enem obziru pa je bilo to prav neugodno vreme in mraz meseca aprila koristno. Uničila sta namreč prav veliko hroščev ali kebrov, bilo je kebrovo leto, ki so se bili vsled nenavadne gorkote v marcu pojavili že v začetku aprila.

L. 1913. Januar je bil precej ugoden. Večinoma je bil suh. Sneg je zapal samo enkrat in to v noči od 11. do 12. Tudi 12. je snežilo. Tudi zima ni bila huda. Največ smo imeli 16. januarja, 6 C pod ničlo. 8 dni v mesecu pa je bil toplomer zjutraj celo nad ničlo. Pač pa smo imeli veliko dni meglo in oblačno. Od 30. dec. do 13. januarja popoldan nismo vidili solnca. Tudi februar je bil prav ugoden, večinoma lep, izredno suh, skoraj brez snega in dežja, da je ljudem vode primanjkovalo po vodnjakih in kalih, in v prvi polovici tudi precej gorak. V drugi polovici pa je bil prav mrzel vsled burje, ki je prav hudo brila skoraj vse dni od 11. do 26., res zimi podoben. Skoraj ves januar in v prvi polovici februarja so cvetele trobentice, zvončki, marjetice, teloh in jeternik, katere so prinašali otroci v šolo. Vsled suše smo imeli tudi prah po cestah. 11. februarja so nekateri že orali za turšico. Mesec marec je bil prav lep, nenavadno gorak in prav suh, vsaj ni skoraj ne deževalo, ne snežilo, izvenjši par dni, celó mesec. Imeli smo večinoma krasne, solnčne dni. Vsled nenavadne gorkote je začelo drevje odganjati in cveteti. V sredi meseca je zelenel že bezeg, 22. so cvetele mirabele in drobnice (cibore), 26. pa breskve, črešnje in mudače. Tudi gaber je bil že zelen. Koncem meseca so bila močno napeta že jabolka in hruške, tudi trta je imela že, posebno rane vrste, napete popke. V noči od 19. do 20. so slišali nekateri že slavca. 30. popoldne kazal je toplomer v senci 20 C toplote. 1. aprila cvetele so pa tudi že slive. Vsled hude vročine zadnjih dni marca, je bilo 1. aprila že skoraj vse zeleno, sadno drevje in hoste in cvetelo tudi že skoraj vse sadje. Meseca aprila je bil prvi teden in zadnja tretjina prav ugodna, ker smo imeli večkrat prav lepe in gorke dni. 10. aprila so cveteli celo že orehi. Srednja tretjina pa je bila grda in mrzla. V noči od 11. do 12. je bila huda burja in je nekoliko snežilo. Tudi v noči od 12. do 13. je bila huda burja in je zapal sneg. Zjutraj je bil toplomer na ničli. 13. je zopet skoraj celó dan snežilo in brila huda burja. V noči od 13. do 14. pa je zopet zapal sneg in 14. zjutraj je kazal toplomer pol stopinje zime. Imeli smo led na vodi. Toplomer ni bil pod ničlo že od 5. marca. 14. je bilo dopoldne večinoma oblačno, a burno in mrzlo, popoldan pa je večkrat naletaval sneg. Mraz nam je ta dan uničil vse orehe, katerih cvetje je bilo kar črno in suho, in tudi večino vinogradov, ker so bile tudi trte že močno odgnale. Uničeno je bilo tudi rano sadje. Zima in mraz sta pa naredila dosti več škode po višjih legah in višinah, kakor pa po nižinah. To se je opazilo posebno po kostanjevem in hrastovem drevju. Vse hrastovo in kostanjevo drevje je bilo popaljeno, suho, in črno, tako n. pr. v Vel. Plešivici, posebno na severni strani, kakor tudi na Hrvaškem nad Mrzljaki in Staro Goro, med tem, ko je bilo v nižinah zeleno in nepoškodovano. Tudi trta in sadno drevje je več trpelo po višjih legah, kakor po nižjih. Temu je bila kriva pač huda burja, ki je vlekla več dni, da je bilo mrzlo, kakor v zimi. Tudi v noči od 14. do 15. in 15. skoraj ves dan je hudo burja vlekla in smo imeli zjutraj samo 1 C toplote. V noči od 15. do 16. pa je bilo jasno in mirno vreme, a toplomer je bil 16. na ničli. Imeli smo zopet led na vodi in mraz. Sneg in mraz pa nista samo pri nas naredila te dni ogromno škodo, ampak tudi po mnogih drugih krajih, kakor so pisali časopisi, posebno „Slovenec“ št. 84., ki je navedel pod napisom „Vremenska katastrofa v naših krajih“ dopise in brzojavke iz različnih krajev in dežel, kakor iz Novega mesta, Sovinjaka v Istri, iz Zagorja, Vipave, Gorice, Monakovega, Inomosta, Budapešte in Curiha, kateri so poročali vsio grozno škodo vsled snega in mraza.

(Dalje prihodnjič.)

Razvedrilo.

Kakršno drevo, tak sad. Janez: „Kaj praviš Jože k temu, da je najin oče kmetijo napravil?“ — Jože: „Vesel bodi, da je nama to uslugo storil! Je pa nama ne bo treba napraviti!“

Pravi pijanec. Župnik: „Mihel, nehaj pijančevati in poprimi se dela! Delo življenje posladi.“ — Miha: „To je morda res, toda vi ne poznate pravih pijancev... njim nobena sladka reč ne diši!“

Preveč. Učitelj petja: „Gospodična, pojte to vrstico kolikor morete na la h n o — ali pa še la h n e j e!“

Maenje zdravnikov. Bolnik: „Jaz se kašlja nikakor ne morem iznebiti!“ Zdravnik pravi, da ne smem piva piti. Kaj pa vi menite, gospod doktor? — Hm, hm, kašljati — ne kašljati, — piti — ne piti!! To je vprašanje. — Jaz vam pa pravim: „Če bote pili pivo, bote kašljali, dokler bote živ, in če nič piva ne pijete, bote imeli kašelj do smrti!“

Znati se mora. Okrajni glavar: „No, gospod župan, kako se kaj zastopite z gospodom župnikom in gospodom učiteljem?“ — Župan: „Prav dobro, gospod glavar. Če sem pri župniku, zabavljam čez učitelja, in če sem pri učitelju, se znašam nad župnikom, — in oba me imata rada!“

Nasprotje. Učitelj (dolgemu učencu): „Peter, vsedi se na klop, da te primem za ušesa — pa nikar ne misli, da si mi čez glavo zrasel!“

V decembru. Upnik: „Če mi v osmih dneh ne plačaš dolga, te moram tožiti!“ — Dolžnik: „Pomisli vendar, kako so sedaj dnevi kratki!“

Mila prošnja. — Nekaterim Novomeščanom je še v spominu pisatelj g. Peter Miklavec (Podravski), ki prebiva sedaj s svojo rodino v Ribnici (Reiffing) na Štajarskem. Vsled dolgoletnih bolezní in večkratnih težkih nezgod v družini se nahaja v veliki vsestranski potrebi. Zato se obrača na vse cenjene rodoljube s prisrčno prošnjo, da bi se ga blagovolili spomniti v njegovi veliki bedi in stiski z malimi darovi, za katere bode usmiljenim dobrotnikom od srca hvaležen.

Ekonom, izobražen in energičen, se išče za neko veleposestvo nad 1000 juter zemlje, ki je pa radi vojne postalo zelo zanemarjeno in je tedaj nujno potreben zanesljiv in zares zmožen veščak, da bi spravi posestvo zopet v dober stan. — Naslovi naj se pošljejo na upravništvo Dol. Novic, ki jih bode odposlalo na dotični vojni poštni urad.

Loterijske številke.

Trst, 8. marca 44 38 30 35 62

Velika svota denarja 154-0-55

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

Učenec

183-3-1

se takoj sprejme v trgovino z železnim in kolonijalnim blagom pri Franc-u Guštin v Metliki.

Lepo stanovanje

se odda s 1. majem t. l. v najem v hiši št. 277 v Novem mestu, obstoječe iz treh parketiranih sob, kuhinje, kleti, kopalne sobe in druge pritlikline. Poizvé se pri lastnici g. Neži Perko v Kandiji. 123-3-3

Vabilo

134-2-1

na XIX. redni občni zbor „Hranilnice in posojilnice“ za Kandijo in okolico

registrovane zadruga z neomejeno zavezo v Kandiji ki se vrši v ponedeljek, dne 27. marca 1916 ob 1. uri pop. v pisarni posojilnice s sledečim dnevnim redom:

- 1) Poročilo načelstva.
- 2) Poročilo nadzorstva in odobrenje letnih računov.
- 3) Razdelitev čistega dobička.
- 4) Nadomestna volitev funkcionarjev.
- 5) Slučajnosti.

NB. Ako bi ta zbor ob 1. uri ne bil sklepčen, sklicje se ob 2. uri drugi občni zbor, ki sklepa veljavno ne oziraje se na število navzočih združnikov. Načelnístvo.

IVAN SVETEC

brivec in vlasuljar RUDOLFOVO

Glavni trg, nasproti mestni hiši

priporoča že izgotovljene lasne kite v vseh barvah. Izdeluje tudi druge lasne potrebščine ter ima vedno v zalogi podlage, mila, pristno tekočino Hair-petrol in Bayrum proti izpadanju las, potem Burgit za sigurno odstranitev kurjih očes in druge toaletne stvari. — Kupuje na drobno in debelo zmešane in rezane ženske lase. 128-24-4

Hiša na prodaj.

Lepa pritlična hiša, ki ima z opeko in lesom zidane stene po stavbenem načinu „Hygiea“, je takoj po nizki ceni za prodati. Zraven spadajo vsa potrebna stranska poslopja in mali vrt. Hiša leži na deželni cesti Novomesto-Črnomelj, poleg postaje Rožnido-Pribisje, na belokranjski progí, ter je vsled svoje krasne lege posebno pripravna za 132-2-1

poletna stanovanja.

V pritličju hiše se nahaja 5 sob, opremljena kopalna soba, kuhinja in še postranski prostori; v lepo izpeljanem strešnem vrhu pa sta dva kabineta in kuhinja.

Natančneje se izve pri c. kr. vodstvu za gradenje železnic (k. k. Eisenbahnbauleitung) v Rudolfovem, kateremu se naj pošljejo pismene ponudbe najkasneje do 25. marca 1916.

Učenec se takoj sprejme pri sedlarskemu mojstru ALBERTU ČERNE v Kandiji pri Novem mestu.

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4¹/₂%

1-0-49

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.